

Postbus 1223

3500 BE Utrecht

Maliebaan 87

3581 CG Utrecht

T 030 – 236 37 29

E info@platformvg.nl

I www.platformvg.nl

KvK-nr. 30250451

Aan het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. Secretariaat programma stelselwijziging Jeugd
Kamer A 307
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Utrecht, 16 oktober 2012

Betreft: Consultatie conceptwetsvoorstel Jeugd
Ref.: PLVG/326/MvL/JB

Geachte mevrouw Veldhuijzen van Zanten en mijnheer Opstelten,

Graag gaat Platform VG in op uw uitnodiging om te reageren op het conceptvoorstel voor de Jeugdwet dat u op 18 juli 2012 heeft gepubliceerd. Dit wetsvoorstel geeft uitwerking aan de voornemens in de beleidsbrief Stelselwijziging jeugd ‘Geen kind buitenspel’ van 8 november 2011.

Het doet ons goed dat het conceptvoorstel het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind en het binnenkort te ratificeren VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap als uitgangspunt neemt. Dit komt tot uiting in de nadruk die wordt gelegd op de omslag (transformatie) die nodig is naar meer preventie en eerdere ondersteuning, naar het aansluiten bij de eigen kracht van kinderen en hun ouders en naar betere samenwerking rond gezinnen. Graag zien we hier het begrip ‘eigen regie’ nog aan toegevoegd. Het gaat erom dat zorg en ondersteuning aan gezinnen en jongeren op zo’n manier gestalte krijgt dat het hun eigen verantwoordelijkheid versterkt. Eigen regie sluit goed aan bij de visie van het wetsvoorstel, namelijk mensen de mogelijkheid bieden om zelf na te denken over voor hen passende oplossingen.

Het conceptwetsvoorstel benadrukt dat het merendeel van de jeugdigen en hun ouders in een positief opvoed- en opgroei-klimaat geen jeugdhulp nodig heeft, dat er een kleinere groep is die met tijdig advies, ondersteuning en laagdrempelige hulp zijn draai goed kan vinden en dat slechts bij een zeer kleine groep jeugdigen en/of hun ouders een zware vorm van ondersteuning en hulp nodig is.

Het hele idee van de transformatie is dat met het versterken van de eigen kracht en de sociale omgeving – dus met preventieve maatregelen – het beroep op duurdere zorg kan afnemen. De gemeente krijgt straks de verantwoordelijkheid voor alle jeugdhulp, inclusief de preventie. Ze krijgt de daarbij passende middelen.

Het sociale domein dichterbij de mensen organiseren, betekent dat het makkelijker wordt om verbindingen te leggen en om werkelijk inclusief beleid te voeren. Maar dit gaat niet vanzelf.

Naast onze positieve waardering voor de visie die met dit wetsvoorstel wordt neergezet, willen we wel enkele kritische kanttekeningen plaatsen:

- Er wordt wat luchtig gedaan over samenhang met de andere transitietrajecten. Platform VG ziet graag dat alle transities op eenzelfde datum worden doorgevoerd. De nieuwe variant van de Wet werken naar vermogen en de transitie begeleiding van AWBZ naar WMO kunnen beter tegelijk met het Jeugddomein naar de gemeente worden overgeheveld. Dat beleid op het gebied van jeugd en van werk samenhangt met de mogelijkheden van de Wet passend onderwijs is evident. Het is van groot belang dat de gemeente deze vier terreinen integraal benadert. Daarvoor is het goed dat de transities tegelijkertijd plaatsvinden, zeker indien dit gecombineerd wordt met een extra opdracht aan de transitiebureaus om de overlappende gebieden van elk beleidsterrein in ogenschouw te nemen en waar mogelijk in elkaar te schuiven.
- De zorgplicht van gemeenten, de jeugdhulpplicht, is niet sterk neergezet in dit voorstel. Platform VG is van mening dat een steviger aansluiting bij de systematiek van de Wmo – en het daarin vastgelegde compensatiebeginsel – voor een betere verankering zorgt. Een compensatieplicht binnen het jeugdbeleid doet meer recht aan de positie van ouders en kinderen. Bovendien leidt het tot een meer integrale en eenduidige systematiek. Helder voor de cliënt en zijn netwerk, helder voor aanbieders en ook voor de gemeente.

- Een punt van zorg in het conceptwetsvoorstel vinden wij de leeftijdsgrens van 18 jaar. Deze leeftijdsgrens niet reëel. In Nederland gaan jongeren gemiddeld pas rond hun 21e levensjaar op zichzelf wonen. Voor LVB-jongeren ligt dit moment vaak nog later. Het kost hen meer tijd om te leren voor zichzelf te zorgen. Hoewel de mogelijkheid bestaat om de leeftijdsgrens op te rekken naar 23 jaar, zijn de voorwaarden hiervoor zeer strikt en beperkend. Wij pleiten voor een algehele verhoging naar 23 jaar, zodat alle jongeren een betere overgang kunnen maken naar een zelfstandig bestaan.
- Dit advies sluit aan bij de omslag naar preventie. Het is verstandig om jongeren niet te vroeg los te laten. Jongeren en hun gezin moeten gesteund en geactiveerd kunnen worden. MEE kan hierin een belangrijke rol spelen. Er wordt in de memorie van toelichting geschreven over de sociale omgeving die kan ondersteunen. Dit is zeker een kans die opgepakt en zo mogelijk uitgebreid moet worden. Het opbouwen van een netwerk is goed voor participatie en inclusie. Maar juist dit zijn zaken waar LVB-jongeren moeite mee hebben. LVB-jongeren horen er vaak net niet bij en hebben geen of een klein netwerk. Hier zal dus ondersteuning nodig zijn (MEE / LFB).
- Gemeenten krijgen veel beleidsvrijheid wanneer het gaat om specialistische zorg. Wanneer het gaat om de basis van de jeugdzorg voor LVB-jongeren is het van belang dat burgers in elke gemeente kunnen uitgaan van bepaalde jeugdzorg. Zoals het wetsvoorstel er nu ligt, is het onduidelijk wie de hulpvraag beoordeelt, hoe deze beoordeling gedaan wordt en wat vervolgens passende zorg is. Platform VG hoopt op duidelijke kaders voor gemeenten die specialistische vormen van jeugdhulp moeten gaan aanbieden. En op daarbij passende kwaliteitseisen. Deze zijn nog onvoldoende uitgewerkt.

- De invulling van het toezicht is in het conceptwetsvoorstel te mager. Uiteraard houdt de gemeente zelf toezicht op de uitvoering van de eigen taken. Maar onafhankelijk toezicht is een noodzakelijk vangnet voor alle partijen die bij de zorg voor de jeugd betrokken zijn.
- Hoe is de opbrengst van preventie te meten? Is het mogelijk dat de gemeente dit punt meeneemt in het beleidsplan? Het inzetten van een monitor kan mogelijk een middel zijn om de opbrengsten inzichtelijk te maken. Maar ook bijvoorbeeld een jeugdhulp telefoon, waar gezinnen terecht kunnen met vragen en waar men kan melden wat goed gaat, beter kan of fout gaat.
- Een belangrijk uitgangspunt van Platform VG tenslotte is de invoering van een participatiebudget afgestemd op het individu, met als doel de eigen regie te kunnen garanderen.

We wensen u veel succes met de verdere voorbereiding van de wet.

Namens de beleidsmedewerkers Jeugd,

Mieke van Leeuwen en Joris Barendrecht.

*Bij Platform VG zijn de volgende organisaties aangesloten:
 BOSK, Fragiele X Vereniging Nederland, LFB (Landelijke Federatie Belangen-vereniging Onderling Sterk), LIRIS (werkverband regionale platforms VG), het LSR (Landelijk Steunpunt medezeggenschap), LSW (Landelijk Steunpunt Wonen), Naar-Keuze, NVA (Nederlandse Vereniging voor Autisme), Prader-Willi/Angelman Vereniging, SDS (Stichting Downsyndroom), Stichting Osani, Stichting netwerk Rondon, vereniging Cornelia de Lange Syndroom, vereniging VG netwerken en de landelijke ouderverenigingen dit Koningskind, Helpende Handen, KansPlus en Sien.*